

Bemærkninger til lovforslaget

Lovforslaget er en næsten uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 61 fra folketingsåret 1989-90, se Folketingstidende, forhandlingerne sp. 6044 og 7399 samt tillæg A sp. 4883. Beslutningsforslaget blev henvist til Udenrigsudvalget efter 1. behandling, hvor en række ordførere udtrykte håb om, at udviklingen ville gøre det muligt snarest at ophæve alle sanktioner over for Sydafrika.

Udviklingen må på nuværende tidspunkt siges at have ændret sig så meget, at et enigt Folketing kan tilslutte sig ophævelse af alle sanktioner over for Sydafrika.

Da regeringen i Sydafrika har arbejdet hårdt for at gennemføre afskaffelse af apartheid, ophævelse af forbud mod ANC, PAC og det kommunistiske parti, demonstrations- og pressefrihed, oprettelse af en juridisk kommission til beskyttelse af menneskerettigheder for minoritetsgrupper, begrænsning af dødsstraf og ophævelse af et antal af restriktioner, bør Danmark øjeblikkelig sørge for at få en god samhandelspartner tilbage i folden.

Præsident de Klerk udtalte den 25. september 1990 til The Washington Press Club:

»Vi ønsker:

et demokratisk flerpartisystem med regulære valg; godkendelse af rettigheden til, at alle sydafrikanere kan tage del i en regering på alle planer uden at skele til »hudfarve«; minoriteternes beskyttelse mod mishandling af majoriteter; ingen race- eller anden form for diskrimination.

Vi ønsker valg af ligelig værdi for alle. Vi ser det som absolut nødvendigt med uafhængige domstole.

Vi går ind for religionsfrihed, forsamlings-, ytrings- og pressefrihed.

Vi tror på et markedsorienteret økonomisk system og retten til, at enhver kan eje og disponere over private midler.«

Det meste af dette er nu implementeret i Sydafrika, nok hurtigere end de fleste havde turdet regne med, resten arbejdes der med at få gennem parlamentet.

Dette skal ses i relation til præsident de Klerks tale af 2. februar 1990, hvor de Klerk lovede at arbejde for ophævelse af apartheid i det sydafrikanske parlament. Der blev altså holdt ord.

Det Europæiske Råds formandskab konkluderede på rådsmødet den 14. og 15. december 1990 i Rom, at så snart den sydafrikanske regering har taget et lovgivningsinitiativ med henblik på ophævelse af lovene om adskilte beboelsesområder og om besiddelse af fast ejendom, vil Fællesskabet og dets medlemsstater lempe de foranstaltninger, der blev taget i 1986, det vil sige – ud over den lempelse, de allerede havde gjort – ved at ophæve investeringsforbudet i Sydafrika.

Fredag den 1. februar 1991 har præsident de Klerk nu yderligere i sin tale til parlamentet sagt, at lovforslag vil blive fremsat en af de første dage til ophævelse af lov om adskilte beboelsesområder og om besiddelse af fast ejendom. Det vil sige, at Det Europæiske Råds formandskabs konklusion med dets betingelser nu er opfyldt. Men præsident de Klerk går langt videre i sin tale, idet det ifølge hans »manifest« for det »nye Sydafrika«, sådan som det er fremlagt, vil være muligt at forbinde det med det lovforslag om menneskerettigheder, som regeringen allerede har fremlagt om ens registrering for alle (uanset farve). Derudover giver det vejledning i den oprettelse af forhandlinger, der ligger forude (rundbordskonferencen).

Fred, samarbejde, fremskridt og demokratisering var nøgleordene i denne tale.

Den sidste hindring for en politisk løsning ser også ud til at være kommet mange skridt nærmere, idet der tirsdag den 29. januar 1991 er sluttet fred mellem de stridende parter, nemlig ANC ved Nelson Mandela og Inkathalederen Mangosuthu Buthelezi.

Efter dette møde kan de endelige forhandlinger komme i gang, og det er derfor af største vigtighed, at danske virksomheder får de samme muligheder som de øvrige EF-lande.

Hvis man ønsker at hjælpe den sorte del af befolkningen i Sydafrika samt hjælpe til med at forhindre en borgerkrig, må man også give dem mulighed for at få beskæftigelse, for uden arbejde er det næsten umuligt at få gemytterne ud af kog. Der er mange opgaver at løse i Sydafrika, så tiden må være inde til at give det nye Sydafrika og dets regering en chance.

Det er netop på den måde, Danmark kan vise sin solidaritet med den sydafrikanske befolkning og samtidig give dansk industri mulighed for at udvide